

Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR
prof. Ing. Peter Plavčan CSc.

V Bratislave, 16. 03. 2017

Vážený pán minister,

dovoľujeme si pripomenúť sa s našou snahou o pomoc pri zlepšení kvality pripravovaného projektu Edunet. S týmto zámerom sa o.z. Aliancia Fair-play a Slovensko.Digital stretli so zástupcami Ministerstva školstva 11. novembra 2016. Výsledkom diskusie [bol](#) prísľub ďalších stretnutí, na ktorých sa budeme detailne rozprávať o vecných výhradách odbornej verejnosti k obstarávaniu a technickému riešeniu projektu za 80 miliónov eur. Tieto stretnutia sa napriek prísľubu ministerstva dodnes neuskutočnili.

Čo sa dialo po stretnutí

Napriek deklarovanému prísľubu pokračovať v odbornej diskusii ministerstvo opäť neodpovedá na žiadosti o stretnutie a naďalej ignoruje aj vecnú kritiku projektu. V období od 14. do 25. novembra 2016 sme opakovane kontaktovali sekciu informatiky a žiadali zorganizovať pokračovanie odbornej debaty. Hoci sme dostali prísľub, že sa k našim žiadostiam o stretnutie rezort vyjadří, nestalo sa tak.

Namiesto odpovede ministerstvo zverejnilo 2. decembra 2016 [tlačovú správu](#), ktorá obsahovala viaceré nepravdivé tvrdenia a v ktorej ministerstvo vyhlásilo, že vyhodnocuje súťaž a nemá záujem ďalej komunikovať s odbornou verejnosťou. Tento postup považujeme za nevhodný a popierajúci dohody z pracovného stretnutia.

Hlavné výhrady k projektu

Dovoľujeme si ešte raz pripomenúť naše hlavné výhrady k projektu Edunet, ktoré sú podľa nášho názoru tak závažné, že si ich ministerstvo pri niekoľko miliónovom nákupe nemôže a nesmie dovoliť ignorovať:

- Chýbajúca analýza trhu ako aj analýza funkčnej a finančnej výhodnosti rôznych spôsobov nakupovania internetu pre školy. Ministerstvo argumentuje tým, že projektu predchádzala štúdia. No na stretnutí v novembri jeho zástupcovia potvrdili, že štúdia sa vôbec nevenovala spôsobu nákupu. V prílohe tohto listu tiež prikladáme výhrady zástupcov Združenia používateľov Slovenskej akademickej dátovej siete (SANET) k existujúcej štátnej *Analýze stavu a vývoja širokopásmového pripojenia v rezorte školstva* (vid' príloha č. 1).
- Centrálny spôsob nákupu výrazne obmedzuje konkurenciu a nezaručuje najfunkčnejšie a najefektívnejšie riešenie pre školy. Podmienky obstarávania verejné [kritizovali](#) veľkí aj lokálni dodávatelia telekomunikačných služieb. Na trhu, ktorý má stovky poskytovateľov internetu, sa súťaže Edunet zúčastnili len štyria uchádzači.
- Na základe odpovede ministerstva na žiadosť o poskytnutie informácií vychádzame z toho, že obstarávateľ nemá k dispozícii žiadne dokumenty, ktoré by vysvetľovali spôsob výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky – t.j. sumy 67 miliónov eur (bez DPH). Podľa nášho názoru ide o porušenie zákona. Aliancia Fair-play preto požiadala Úrad pre verejné obstarávanie o začatie kontroly postupu zadávania zákazky.

Ponúkame konštruktívne riešenia

Zástupcovia o.z. Aliancie Fair-play a Slovensko.Digital prisľúbili na novembrovom stretnutí príklady dobrých postupov zo zahraničia („best practices“), ktoré ukazujú, ako sa podobné zákazky na sieťové služby dajú nakupovať inak. Keďže sme nedostali šancu tlmočiť ich zástupcom ministerstva osobne, pripájame ich ako prílohu k tomuto listu (vid' príloha č. 2).

Doterajšie dôsledky krokov ministerstva

Keďže ministerstvo nezvládlo plynulý prechod medzi projektmi Infovek2 a Edunet, predĺžilo v [septembri](#) 2015 a neskôr v [septembri](#) 2016 záväzok s bývalým dodávateľom internetu pre školy. Na základe zmluvy a zverejnených faktúr mu platí v priemere 430-tisíc eur mesačne. Ministerstvo tak urobilo bez riadnej súťaže, čím podľa nášho názoru mohlo porušiť zákon. Táto nevysúťažená zmluva bude de facto platiť až do doby, kým ministerstvo nespustí projekt Edunet a to napriek tomu, že staré pripojenie dnes viacerým školám nevyhovuje.

Podľa nášho názoru týmito krokmi ministerstvo daňových poplatníkov vystavilo a stále vystavuje riziku plytvania verejnými zdrojmi a je preto jeho povinnosťou reagovať na kritiku odbornej verejnosti a vecne vysvetliť konkrétne pochybnosti pri projekte Edunet.

Čo navrhujeme

Vážený pán minister,
týmto listom Vás preto **opätovne žiadame o zorganizovanie prisľúbených pracovných stretnutí** k 1) postupu nákupu a 2) technickým parametrom riešenia internetu pre školy. V projekte naďalej vidíme riziko predraženia a obmedzovania konkurencie a sme pripravení na pracovnom stretnutí predložiť argumenty, vyjadrenia odborníkov a príklady zo zahraničia, ktoré naše tvrdenia podporujú.

S pozdravom za Alianciu Fair-play a Slovensko.Digital

Peter Kunder

Ján Hargaš

Prílohy

1. Stanovisko Predstavenstva Združenia SANET k Štúdii ministerstva o Analýze stavu a vývoja širokopásmového pripojenia v rezorte školstva.
2. Príklady dobrej praxe pri nákupe IKT a sieťových riešení

Príloha č. 1

Stanovisko Predstavenstva Združenia SANET k Štúdii ministerstva o Analýze stavu a vývoja širokopásmového pripojenia v rezorte školstva.

1) SANET sa nepodieľal na príprave štúdie ani jej text nebol s nami konzultovaný. Autori štúdie si od SANETu iba vyžiadali podklady o počte pripojených vysokých, stredných a základných škôl, topológiu chrbticovej siete a popis organizačnej štruktúry.

2) S niektorými závermi danej štúdie nemôžeme v žiadnom prípade súhlasiť. Štúdia napr. tvrdí, že SANET má v porovnaní s okolitými štátmi nedostatočnú kapacitu chrbticovej siete a nevhodnú organizačnú štruktúru, čo znemožňuje využitie siete SANET pre pripájanie škôl. Treba poukázať na fakt, že vývoj siete SANET v uplynulých 2 rokoch jednoznačne vyvrátil dané tvrdenia, keďže kapacita chrbticovej siete bola zvýšená z 10 Gbit/s na 200 Gbit/s. Týmto SANET naopak predbehol vývoj v susedných štátoch, čo považujeme za prirodzený proces - zvyšovanie kapacity sietí sa nikdy v minulosti nedialo naraz vo všetkých štátoch, ale uskutočnilo sa v čase, keď bolo potrebné z hľadiska nárokov užívateľov daného štátu a možné z hľadiska dostupnosti potrebnej technológie. Fakt, že zvýšenie kapacity siete sa uskutočnilo bez nutnosti zmeny organizačnej štruktúry a pri výrazne nižších nákladoch než predpokladala štúdia jednoznačne vyvracia námietky autorov štúdie proti organizačnej štruktúre SANETu, ktorá už 25 rokov garantuje pluralitu názorov a výber optimálnych riešení pre potreby akademickej sféry.

3) Projekt EDUNET podľa nášho názoru nie je optimálnym riešením pre potreby škôl v SR. Na základe našich dlhoročných skúseností musíme konštatovať, že akékoľvek riešenie s centralizovanou kontrolou prístupu do internetu nedokáže efektívne zabezpečiť dostatočnú priepustnosť a potrebnú flexibilitu pre niekoľko tisíc škôl v SR. Skúsenosti s podobnými centralizovanými projektmi v praxi ukázali, že významný počet škôl takéto riešenie odmietol a radšej si zabezpečil vlastné pripojenie do internetu na miestnej úrovni.

4) SANET vždy preferoval a od roku 2008 realizuje decentralizovaný model, pri ktorom je každá škola pripojená priamo do verejného internetu kapacitou 1 Gbit/s, pričom bezpečnostnú politiku si konfiguruje podľa vlastných požiadaviek. Uvedený model je podľa nášho názoru podstatne vhodnejší aj z dôvodu, že zriaďovateľom škôl nie je jedna organizácia s jednotnými požiadavkami ale veľké množstvo subjektov s rôznymi potrebami - a preto sieť pre školy nemožno realizovať rovnakými technológiami ako napr. sieť pobočiek banky.

A ešte poznámka na záver, myslíme si že pred špecifikáciou projektu EDUNET, by ministerstvo malo analyzovať dáta od Slovak Telecomu o využívaní siete pripojenia škôl v rámci projektu INFOVEK II. Veľmi pravdepodobne by zistili, a tieto čiastočné informácie máme aj my, i keď ich máme len sprostredkované a veľmi čiastočné a nemáme možnosti ich detailnejšieho rozboru, že školy nečakali na upgrade tohto projektu a kúpili si pripojenie od lokálnych poskytovateľov, samozrejme v zlomkovej cene aj oproti projektu INFOVEK (cena pripojenia v rámci tohto projektu je v zverejnenej zmluve v CRZ)

Príloha č. 2

Príklady dobrej praxe pri nákupe IKT a sieťových riešení

Procesné výhry, s ktorými prichádzame, sú založené na príkladoch dobrej praxe zo zahraničia. Tie dokazujú, že skúmanie alternatív pred vyhlásením súťaže môže viesť k lepším výsledkom súťaže, a teda k lepšiemu prevedeniu samotného projektu.

Príklad 1: Odporúčania Európskej komisie pre nákup IKT¹

Príklad 2: Metodika pre nákup inovácií a IT (Írsko)²

Téme lepších postupov pri nákupe IT sa dlhodobo venuje aj Európska komisia. Vo svojom usmernení prízvukuje, že zapojenie trhu a jeho zhodnotenie je dôležitým krokom v procese verejného obstarávania a umožňuje verejným orgánom konzultovať trh a skúmať alternatívne riešenia. Transparentné zapojenie trhu môže podporiť účasť širšieho spektra firiem a môže pomôcť obstarávateľovi vyvinúť riešenia, ktoré najlepšie zodpovedajú potrebám a možnostiam v oblasti IKT. Okrem toho je zapojenie trhu dôležitým krokom pri posudzovaní najlepších štandardov a technických špecifikácií, pokiaľ ide o podporu trhu a kvality výsledku.

Rovnako sa k problematike trhových konzultácií stavia Írsko, ktoré vo svojom manuáli pre nákup inovatívnych riešení uvádza:

„Analyzujte trh pred súťažou - Zistite, čo trh ponúka. Toto je veľmi dôležitý krok v procese verejného obstarávania, pretože umožňuje obstarávateľovi trh pochopiť a identifikovať, čo je na ňom dostupné a aké existujú alternatívne riešenia.“

Buying Innovation 10 Step Guide, str.10.

Príklad 1 a 2 ukazujú zhodu v potrebe analýzy trhu *pred* vyhlásením súťaže. Jednou z odborných výhrad v projekte EDUNET je to, že *pred* vypísaním súťaže neprebehli adekvátne konzultácie so zástupcami na trhu. Absenciu takejto analýzy potvrdilo aj ministerstvo na stretnutí 11.11.2016. Výsledkom je také nastavenie súťaže, kde sa zo stoviek relevantných dodávateľov súťaže zúčastnili len štyria. Domnievame sa, že ministerstvo tak mohlo bezdôvodne obmedziť konkurenciu a výsledok takéhoto obstarávania podľa nášho názoru neprinesie najlepšiu hodnotu za peniaze daňových poplatníkov.

¹ Guide for the procurement of standards-based ICT — Elements of Good Practice. Dostupný tu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/news/guide-procurement-standards-based-ict-%E2%80%94-elements-good-practice>

² Buying Innovation 10 Step Guide. Dostupný tu: <http://etenders.gov.ie/Media/Default/SiteContent/LegislationGuides/25.%20Buying%20Innovation%2010%20Step%20Guide.pdf>

Príklad 3: Nákup vládnej siete v Spojenom kráľovstve formou rámcovej dohody³

Nákup vládnej siete v Spojenom kráľovstve je dôkazom toho, že sieťové služby sa dajú nakupovať aj formou rámcovej dohody. Procesu nákupu predchádzali konzultácie so zástupcami trhu, dodávateľmi a používateľmi. Výsledkom bola rámcová zmluva, v ktorej figuruje 59 dodávateľov, pričom 30% z nich sú malé a stredné firmy. Táto rámcová dohoda umožňuje jednotlivým organizáciám verejnej správy čerpať služby od takých dodávateľov, ktorí jej vedia ponúknuť najlepšiu cenu a kvalitu. Služby tak nie sú „nadiktované“ centrálné.

„Uskutočnili sme veľa práce na trhu, strávili sme veľa času s dodávateľmi a zákazníkmi. Dodávateľov sme zapojili do pracovných skupín, aby nám povedali, ako chcú predávať vláde. Niektoré z návrhov sme akceptovali, niektoré nie. Snažili sme sa tak správne rozhodnúť, čo chceli používatelia a čo dodávatelia.”

Sarah Hurell, Crown Commercial Service pre ComputerWeekly.com

Zapojenie trhových aktérov do procesu prípravy projektu a verejnej súťaže by mohlo mať podobný pozitívny vplyv aj pri príprave EDUNETu. Zároveň to potvrdzuje argument, že aj centrálna, bezpečná sieť sa dá nakupovať formou rámcovej dohody, ktorej sa môžu zúčastniť desiatky dodávateľov, nielen jeden centrálny dodávateľ. Ministerstvo by podľa nášho názoru malo zohľadniť dobrú prax zo zahraničia aby predišlo chybám, ktorým sa iné organizácie v zahraničí naučili predchádzať.

³ O nákupe informuje computerweekly.com tu: <http://www.computerweekly.com/news/4500250061/Delayed-Network-Services-Framework-goes-live-across-public-sector>